

VAI TRÒ CỦA CHA MẸ TRONG VIỆC HỖ TRỢ ĐỊNH HƯỚNG NGHỀ NGHIỆP CHO HỌC SINH LỚP 9 TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ

Trần Thị Ven
Trường Trung học cơ sở Vĩnh Lộc A
Email: ven21051977@gmail.com

Tóm tắt: Nghiên cứu này nhằm khảo sát vai trò của cha mẹ trong việc hỗ trợ định hướng nghề nghiệp cho học sinh lớp 9 tại các trường trung học cơ sở. Nghiên cứu khẳng định vai trò quan trọng của gia đình trong giáo dục hướng nghiệp và cho thấy sự cần thiết của việc tăng cường phối hợp giữa gia đình và nhà trường nhằm hỗ trợ học sinh xây dựng định hướng nghề nghiệp phù hợp.

Từ khóa: cha mẹ, định hướng nghề nghiệp, học sinh lớp 9, giáo dục hướng nghiệp.

THE ROLE OF PARENTS IN SUPPORTING CAREER ORIENTATION FOR NINTH-GRADE STUDENTS AT LOWER SECONDARY SCHOOLS

Abstract: This study aimed to investigate the role of parents in supporting career orientation for ninth-grade students at lower secondary schools. The findings highlight the important role of families in career education and emphasize the need to strengthen collaboration between families and schools to support students in developing appropriate career orientations.

Keywords: parental role, career orientation, ninth-grade students, career education.

Nhận bài: 12/04/2026

Phản biện: 12/05/2026

Duyệt đăng: 15/05/2026

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Trong bối cảnh đổi mới giáo dục phổ thông hiện nay, giáo dục hướng nghiệp được xem là một nhiệm vụ quan trọng nhằm giúp học sinh có định hướng học tập và nghề nghiệp phù hợp với năng lực, sở thích và nhu cầu xã hội. Theo Bộ Giáo dục và Đào tạo, Chương trình giáo dục phổ thông 2018 nhấn mạnh vai trò của hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp trong việc hỗ trợ học sinh nhận thức bản thân, khám phá nghề nghiệp và lựa chọn hướng học tập phù hợp sau trung học cơ sở. Điều này cho thấy giáo dục hướng nghiệp không chỉ là nhiệm vụ của nhà trường mà còn cần có sự phối hợp chặt chẽ giữa gia đình và các lực lượng giáo dục khác.

Đối với học sinh lớp 9, đây là giai đoạn có ý nghĩa đặc biệt bởi các em bắt đầu đứng trước những lựa chọn liên quan đến phân luồng sau trung học cơ sở như tiếp tục học trung học phổ thông, theo học giáo dục nghề nghiệp hoặc tham gia các hình thức đào tạo khác. Theo Donald E. Super (1980), giai đoạn vị thành niên là thời kỳ cá nhân bắt đầu hình thành nhận thức nghề nghiệp và xây dựng định hướng cho tương lai nghề nghiệp của bản thân. Việc lựa chọn hướng học tập sau lớp 9 không chỉ ảnh hưởng đến quá trình học tập tiếp theo mà còn có tác động lâu dài đến sự phát triển nghề nghiệp và khả năng thích ứng xã hội của học sinh.

Tuy nhiên, học sinh trung học cơ sở vẫn còn hạn chế về khả năng tự nhận thức, hiểu biết nghề

nh nghiệp và kinh nghiệm sống. Vì vậy, các em cần có sự hỗ trợ từ gia đình, nhà trường và xã hội trong quá trình lựa chọn nghề nghiệp. Trong đó, cha mẹ được xem là một trong những yếu tố ảnh hưởng mạnh mẽ đến sự phát triển nghề nghiệp của học sinh (Dietrich & Salmela-Aro, 2013). Thông qua việc trao đổi, định hướng và chia sẻ kinh nghiệm, cha mẹ góp phần giúp học sinh hiểu rõ hơn về bản thân cũng như các lựa chọn nghề nghiệp trong tương lai. Nhiều nghiên cứu cho thấy sự tham gia của cha mẹ có mối liên hệ tích cực với động cơ học tập, khả năng ra quyết định và sự tự tin nghề nghiệp của học sinh (Hill & Tyson, 2009; Jeynes, 2005).

Sự hỗ trợ của cha mẹ có thể được thể hiện qua nhiều hình thức như khuyến khích học sinh khám phá sở thích và năng lực cá nhân, cung cấp thông tin về ngành nghề, thảo luận về cơ hội và thách thức nghề nghiệp, cũng như hỗ trợ xây dựng kế hoạch tương lai (Dietrich et al., 2011). Theo Mark Savickas (2013), sự đồng hành của gia đình trong giai đoạn khám phá nghề nghiệp có ý nghĩa quan trọng đối với quá trình hình thành định hướng nghề nghiệp và khả năng thích ứng nghề nghiệp của thanh thiếu niên.

Đã có một số tác giả nghiên cứu về tư vấn hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở ở Việt Nam. Tác giả Đặng Danh Ánh (2010) tập trung nghiên cứu những vấn đề lý luận về giáo dục

hướng nghiệp và vai trò của hướng nghiệp trong giáo dục phổ thông. Nguyễn Ngọc Tài và Hồ Phụng Hoàng Phoenix (2013) nghiên cứu việc tổ chức hoạt động tư vấn hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở nhằm nâng cao hiệu quả hỗ trợ học sinh trong lựa chọn nghề nghiệp tương lai. Trong khi đó, Hoàng Gia Trang (2014) nghiên cứu nhu cầu tư vấn hướng nghiệp của học sinh trung học cơ sở và cho rằng học sinh có nhu cầu khá lớn đối với các hoạt động hỗ trợ định hướng nghề nghiệp trong nhà trường. Ngoài ra, Hoàng Gia Trang (2016) cũng đề xuất một số biện pháp hỗ trợ tư vấn định hướng nghề nghiệp cho học sinh phổ thông nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động hướng nghiệp trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay. Bên cạnh đó, Phan Văn Kha (2012) cho rằng việc phân luồng học sinh sau trung học cơ sở có ý nghĩa quan trọng trong việc định hướng nghề nghiệp và phát triển nguồn nhân lực phù hợp với nhu cầu xã hội.

Trong bối cảnh văn hóa Việt Nam, gia đình giữ vai trò đặc biệt quan trọng trong việc giáo dục và định hướng cho con cái. Cha mẹ thường là người có ảnh hưởng lớn đến việc lựa chọn ngành học và nghề nghiệp của học sinh. Tuy nhiên, thực tế cho thấy nhiều phụ huynh vẫn có xu hướng định hướng nghề nghiệp dựa trên kinh nghiệm cá nhân, quan niệm truyền thống hoặc kỳ vọng của gia đình hơn là dựa trên đặc điểm và nhu cầu của học sinh. Nghiên cứu của Do Hong và Thi (2021) cho thấy hoạt động hướng nghiệp trong bối cảnh chương trình giáo dục phổ thông mới chịu ảnh hưởng bởi nhiều yếu tố, trong đó nhận thức và sự tham gia của phụ huynh là một thành tố quan trọng.

Bên cạnh đó, áp lực thi chuyển cấp và tâm lý coi trọng bằng cấp trong xã hội cũng ảnh hưởng đến quá trình định hướng nghề nghiệp của học sinh trung học cơ sở. Nhiều gia đình vẫn ưu tiên định hướng học sinh theo con đường đại học thay vì giáo dục nghề nghiệp, dẫn đến việc học sinh chưa có nhiều cơ hội trải nghiệm và khám phá nghề nghiệp phù hợp với năng lực cá nhân. Nghiên cứu của Dương Giáng Thiên Hương và Nguyễn Thị Thanh Trà (2020) cho thấy hoạt động tư vấn và hỗ trợ hướng nghiệp cho học sinh cuối cấp trung học cơ sở hiện nay vẫn còn hạn chế về trải nghiệm thực tiễn và khả năng tiếp cận thông tin nghề nghiệp. Điều này có thể ảnh hưởng đến khả năng tự định hướng và sự chủ động của học sinh trong việc lựa chọn nghề nghiệp tương lai.

Mặc dù đã có nhiều nghiên cứu về vai trò của gia đình trong giáo dục hướng nghiệp, nhưng các nghiên cứu tập trung vào học sinh lớp 9 vẫn còn hạn chế, đặc biệt trong bối cảnh phân luồng sau trung học cơ sở ở Việt Nam hiện nay. Phần lớn các nghiên cứu chủ yếu tập trung vào học sinh trung học phổ thông hoặc nghiên cứu hoạt động tư vấn hướng nghiệp trong nhà trường, trong khi vai trò của cha mẹ trong việc hỗ trợ định hướng nghề nghiệp cho học sinh lớp 9 chưa được quan tâm đầy đủ. Vì vậy, nghiên cứu này được thực hiện nhằm tìm hiểu vai trò của cha mẹ trong việc hỗ trợ định hướng nghề nghiệp cho học sinh lớp 9 trường trung học cơ sở. Kết quả nghiên cứu được kỳ vọng sẽ góp phần bổ sung cơ sở thực tiễn cho việc tăng cường phối hợp giữa gia đình và nhà trường trong công tác giáo dục hướng nghiệp cho học sinh.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Phương pháp nghiên cứu

Nghiên cứu được thực hiện trên 315 học sinh lớp 9 tại một số trường trung học cơ sở ở Thành phố Hồ Chí Minh. Mẫu nghiên cứu được lựa chọn theo phương pháp thuận tiện nhằm đảm bảo sự đa dạng về giới tính và điều kiện học tập của học sinh. Trước khi tiến hành khảo sát, nhóm nghiên cứu đã xin phép và nhận được sự đồng ý từ ban giám hiệu các trường tham gia nghiên cứu. Học sinh được cung cấp đầy đủ thông tin về mục tiêu và nội dung nghiên cứu; việc tham gia hoàn toàn tự nguyện và các thông tin cá nhân được cam kết bảo mật.

Nghiên cứu sử dụng phương pháp điều tra bằng bảng hỏi kết hợp với phương pháp nghiên cứu tài liệu. Bảng hỏi được thiết kế dưới dạng tự báo cáo nhằm đánh giá vai trò của cha mẹ trong việc hỗ trợ định hướng nghề nghiệp cho học sinh lớp 9. Thang đo gồm 12 biến quan sát, được xây dựng và điều chỉnh phù hợp với bối cảnh học sinh trung học cơ sở. Nội dung thang đo tập trung vào các khía cạnh như: khuyến khích học sinh nhận diện sở thích và năng lực cá nhân; hỗ trợ phát triển kỹ năng liên quan đến nghề nghiệp tương lai; cung cấp thông tin về ngành nghề; trao đổi về cơ hội và thách thức nghề nghiệp; hỗ trợ xây dựng mục tiêu và kế hoạch nghề nghiệp.

Các mục hỏi được thiết kế theo thang Likert 4 mức độ, từ 1 (Hoàn toàn không đồng ý) đến 4 (Hoàn toàn đồng ý). Kết quả kiểm định độ tin cậy

cho thấy hệ số Cronbach's Alpha của thang đo dao động từ 0,72 đến 0,80, thể hiện độ tin cậy nội tại ở mức khá tốt.

Dữ liệu thu thập được xử lý bằng phương pháp thống kê toán học với sự hỗ trợ của phần mềm SPSS. Các phương pháp phân tích được sử dụng gồm thống kê mô tả, kiểm định độ tin cậy Cronbach's Alpha và phân tích nhân tố khám phá nhằm đánh giá chất lượng thang đo và phân tích thực trạng vai trò của cha mẹ trong hỗ trợ định hướng nghề nghiệp cho học sinh lớp 9.

2.2. Kết quả nghiên cứu vai trò của cha mẹ trong việc hỗ trợ định hướng nghề nghiệp cho học sinh lớp 9 trường trung học cơ sở

2.2.1. Đánh giá của học sinh về vai trò của cha mẹ trong việc hỗ trợ định hướng nghề nghiệp

Kết quả phân tích cho thấy thang đo hỗ trợ định hướng nghề nghiệp của cha mẹ có điểm trung bình chung đạt ĐTB = 3.08 (ĐLC = 0.62), phản ánh mức độ hỗ trợ của cha mẹ đối với học sinh lớp 9 ở mức khá cao. Điều này cho thấy phần lớn học sinh cảm nhận được sự quan tâm và tham gia tích cực của cha mẹ trong quá trình định hướng nghề nghiệp.

Xét theo từng biến quan sát, các nội dung có điểm trung bình cao tập trung vào khía cạnh nhận thức nghề nghiệp và lập kế hoạch, tiêu biểu như: “cha mẹ giúp hiểu lợi ích và sự hy sinh khi lựa chọn nghề nghiệp” (ĐTB = 3.18), “thảo luận về lợi ích nghề nghiệp” (ĐTB = 3.15), và “khuyến khích xây dựng kế hoạch nghề nghiệp” (ĐTB = 3.14). Điều này cho thấy cha mẹ có xu hướng chú trọng vào việc cung cấp thông tin và định hướng mang tính thực tế, giúp học sinh hình dung rõ hơn về con đường nghề nghiệp trong tương lai.

Ngược lại, các nội dung liên quan đến trải nghiệm thực tế và khám phá bản thân có điểm trung bình thấp hơn, đặc biệt là “tạo điều kiện tiếp xúc với các lĩnh vực nghề nghiệp” (ĐTB = 2.95) và “khuyến khích nhận diện điểm mạnh” (ĐTB = 2.98). Kết quả này phản ánh rằng mặc dù cha mẹ có sự quan tâm, nhưng việc hỗ trợ học sinh thông qua các hoạt động trải nghiệm thực tiễn hoặc phát triển nhận thức nội tại vẫn còn hạn chế. Đây có thể là hệ quả của những rào cản về điều kiện kinh tế, thời gian, hoặc thiếu thông tin về các cơ hội trải nghiệm nghề nghiệp.

Về mặt đo lường, các hệ số tải nhân tố dao động từ 0.61 đến 0.93, đều vượt ngưỡng chấp

nhận, cho thấy các biến quan sát có khả năng đại diện tốt cho khái niệm nghiên cứu. Đặc biệt, các biến liên quan đến lập kế hoạch và hiểu biết nghề nghiệp có hệ số tải rất cao (≥ 0.90), khẳng định đây là những thành phần cốt lõi trong cấu trúc hỗ trợ định hướng nghề nghiệp của cha mẹ.

Tóm lại, kết quả nghiên cứu cho thấy vai trò của cha mẹ trong định hướng nghề nghiệp không chỉ dừng lại ở mức định hướng chung mà đã có sự tham gia tương đối sâu vào quá trình ra quyết định của học sinh. Tuy nhiên, để nâng cao hiệu quả hỗ trợ, cần chú trọng hơn đến việc tạo điều kiện cho học sinh trải nghiệm thực tế và khám phá bản thân, từ đó giúp các em phát triển định hướng nghề nghiệp một cách toàn diện và bền vững hơn.

2.2.2. Bàn luận

Kết quả nghiên cứu cho thấy cha mẹ có mức độ tham gia khá cao trong việc hỗ trợ định hướng nghề nghiệp cho học sinh lớp 9. Điều này phản ánh vai trò quan trọng của gia đình trong quá trình giáo dục và định hướng tương lai cho con cái, đặc biệt trong bối cảnh học sinh trung học cơ sở đang đứng trước những lựa chọn liên quan đến phân luồng sau lớp 9. Kết quả này phù hợp với các nghiên cứu trước đây khi cho rằng cha mẹ là một trong những nguồn ảnh hưởng quan trọng đối với quá trình hình thành định hướng nghề nghiệp của học sinh (Dietrich & Salmela-Aro, 2013; Hill & Tyson, 2009). Đồng thời, kết quả nghiên cứu cũng tương đồng với nhận định của Hoàng Gia Trang (2014) khi cho rằng học sinh trung học cơ sở có nhu cầu khá lớn đối với sự hỗ trợ hướng nghiệp từ gia đình và nhà trường.

Một trong những kết quả nổi bật của nghiên cứu là cha mẹ có xu hướng tập trung nhiều vào việc cung cấp thông tin nghề nghiệp, trao đổi về lợi ích và khó khăn của nghề nghiệp cũng như hỗ trợ học sinh xây dựng kế hoạch tương lai. Điều này cho thấy phụ huynh không chỉ quan tâm đến kết quả học tập mà còn chú ý nhiều hơn đến vấn đề định hướng nghề nghiệp cho con trong bối cảnh thị trường lao động có nhiều biến động và yêu cầu nghề nghiệp ngày càng đa dạng. Kết quả này phù hợp với nghiên cứu của Hoàng Gia Trang (2016) khi cho rằng hoạt động hỗ trợ định hướng nghề nghiệp cho học sinh phổ thông ngày càng được các gia đình quan tâm trong bối cảnh đổi mới giáo dục và phân luồng học sinh sau trung học cơ sở.

Kết quả nghiên cứu cũng phản ánh đặc điểm khá phổ biến trong nhiều gia đình Việt Nam, đó là cha mẹ thường đóng vai trò định hướng và đưa ra lời khuyên cho con trong những quyết định quan trọng liên quan đến học tập và nghề nghiệp. Điều này xuất phát từ quan niệm truyền thống xem cha mẹ là người có kinh nghiệm sống và hiểu biết nhiều hơn con cái. Theo Do Hong và Thi (2021), nhận thức và sự tham gia của phụ huynh có ảnh hưởng đáng kể đến hiệu quả của hoạt động hướng nghiệp trong nhà trường. Bên cạnh đó, Đặng Danh Ánh (2010) cũng cho rằng giáo dục hướng nghiệp ở Việt Nam cần có sự phối hợp giữa gia đình, nhà trường và xã hội nhằm giúp học sinh có định hướng nghề nghiệp phù hợp với năng lực và nhu cầu của bản thân.

Tuy nhiên, nghiên cứu cũng cho thấy các nội dung liên quan đến trải nghiệm nghề nghiệp và khám phá bản thân có điểm trung bình thấp hơn so với các nội dung khác. Cụ thể, việc cha mẹ tạo điều kiện cho học sinh tiếp xúc với môi trường nghề nghiệp thực tế hoặc hỗ trợ học sinh khám phá sở thích và năng lực cá nhân vẫn còn hạn chế. Kết quả này cho thấy phần lớn phụ huynh vẫn thiên về định hướng thông qua lời khuyên và trao đổi hơn là tổ chức các hoạt động trải nghiệm thực tiễn cho con. Điều này phản ánh thực trạng giáo dục hướng nghiệp ở Việt Nam hiện nay khi hoạt động hướng nghiệp trong nhiều trường học và gia đình vẫn chủ yếu tập trung vào cung cấp thông tin nghề nghiệp hơn là phát triển trải nghiệm nghề nghiệp thực tế cho học sinh (Đặng Danh Ánh, 2010).

Thực tế này có thể xuất phát từ nhiều nguyên nhân khác nhau. Trước hết, nhiều phụ huynh còn hạn chế về thời gian, điều kiện kinh tế và hiểu biết về thị trường lao động nên khó tạo cơ hội để học sinh tham gia các hoạt động trải nghiệm nghề nghiệp. Ngoài ra, áp lực thi chuyển cấp vào lớp 10 khiến nhiều gia đình ưu tiên việc học văn hóa hơn là các hoạt động khám phá nghề nghiệp. Phan Văn Kha (2012) cho rằng việc phân luồng học sinh sau trung học cơ sở ở Việt Nam vẫn còn gặp nhiều khó khăn do tâm lý xã hội còn coi trọng bằng cấp và xu hướng học tiếp lên trung học phổ thông, đại học hơn là lựa chọn giáo dục nghề nghiệp.

Bên cạnh đó, kết quả nghiên cứu cho thấy cha mẹ quan tâm nhiều đến tính ổn định, thu nhập và cơ hội việc làm của nghề nghiệp. Điều này phản

ánh tâm lý phổ biến của nhiều phụ huynh Việt Nam khi lựa chọn nghề nghiệp cho con thường gắn với tiêu chí “ổn định” và “dễ xin việc”. Tuy nhiên, nếu quá chú trọng đến các yếu tố bên ngoài mà chưa quan tâm đầy đủ đến sở thích, năng lực và đặc điểm cá nhân của học sinh thì có thể ảnh hưởng đến khả năng tự định hướng nghề nghiệp của các em trong tương lai. Theo Nguyễn Ngọc Tài và Hồ Phụng Hoàng Phoenix (2013), hoạt động tư vấn hướng nghiệp cho học sinh trung học cơ sở cần hướng đến việc giúp học sinh hiểu bản thân, phát triển khả năng tự lựa chọn và chủ động trong quá trình định hướng nghề nghiệp.

Như vậy, kết quả nghiên cứu cho thấy sự hỗ trợ của cha mẹ có vai trò quan trọng đối với quá trình hình thành định hướng nghề nghiệp của học sinh lớp 9. Tuy nhiên, hiệu quả hỗ trợ không chỉ phụ thuộc vào mức độ quan tâm của phụ huynh mà còn phụ thuộc vào cách thức hỗ trợ và khả năng tạo điều kiện cho học sinh được trải nghiệm, khám phá nghề nghiệp phù hợp với năng lực và sở thích cá nhân. Vì vậy, nhà trường cần tăng cường phối hợp với phụ huynh thông qua các hoạt động tư vấn, truyền thông và trải nghiệm nghề nghiệp nhằm nâng cao nhận thức của cha mẹ về vai trò của giáo dục hướng nghiệp, đồng thời hỗ trợ học sinh phát triển khả năng tự định hướng nghề nghiệp trong bối cảnh đổi mới giáo dục hiện nay.

III. KẾT LUẬN

Nghiên cứu đã làm rõ vai trò của cha mẹ trong việc hỗ trợ định hướng nghề nghiệp cho học sinh lớp 9 trường trung học cơ sở. Kết quả cho thấy cha mẹ có mức độ tham gia khá cao trong quá trình này, đặc biệt ở các hoạt động như cung cấp thông tin nghề nghiệp, thảo luận về các lựa chọn và hỗ trợ xây dựng kế hoạch tương lai.

Tuy nhiên, sự hỗ trợ của cha mẹ vẫn còn hạn chế ở khía cạnh tạo điều kiện cho học sinh trải nghiệm thực tế và khám phá bản thân. Điều này cho thấy cần có sự điều chỉnh trong cách thức hỗ trợ, hướng tới việc kết hợp giữa định hướng và tạo cơ hội trải nghiệm để giúp học sinh phát triển toàn diện năng lực nghề nghiệp.

Từ kết quả nghiên cứu, có thể rút ra một số hàm ý thực tiễn quan trọng. Thứ nhất, cần tăng cường vai trò của gia đình trong giáo dục hướng nghiệp thông qua việc nâng cao nhận thức và kỹ năng hỗ trợ của cha mẹ. Thứ hai, nhà trường cần xây dựng các chương trình phối hợp với phụ huynh nhằm

cung cấp thông tin và tạo điều kiện cho học sinh tích hợp giữa gia đình và nhà trường để hỗ trợ học tham gia các hoạt động trải nghiệm nghề nghiệp. sinh trong việc đưa ra các quyết định phù hợp với Thứ ba, cần phát triển các mô hình hướng nghiệp năng lực và bối cảnh cá nhân.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018a). *Chương trình giáo dục phổ thông tổng thể*. Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.
- Bộ Giáo dục và Đào tạo. (2018b). *Chương trình giáo dục phổ thông – Hoạt động trải nghiệm, hướng nghiệp*. Nhà xuất bản Giáo dục Việt Nam.
- Đặng Danh Ánh. (2010). *Giáo dục hướng nghiệp ở Việt Nam*. Nhà xuất bản Văn hóa Thông tin.
- Dietrich, J., Kracke, B., & Nurmi, J.-E. (2011). *Parents' role in adolescents' decision on a college major: A weekly diary study*. *Journal of Vocational Behavior*, 79(1), 134–144.
- Dietrich, J., & Salmela-Aro, K. (2013). *Parental involvement and adolescents' career goal pursuit during the post-school transition*. *Journal of Adolescence*, 36(1), 121–128.
- Do Hong, D., & Thi, N. H. (2021). *Các yếu tố ảnh hưởng đến hoạt động hướng nghiệp theo định hướng chương trình giáo dục phổ thông mới*. *Scientific Journal of Tan Trao University*, 7(20).
- Hill, N. E., & Tyson, D. F. (2009). *Parental involvement in middle school: A meta-analytic assessment*. *Developmental Psychology*, 45(3), 740–763.
- Hoàng Gia Trang. (2014). *Nhu cầu tư vấn hướng nghiệp của học sinh một số trường trung học cơ sở trên địa bàn thành phố Hà Nội*. *Tạp chí Khoa học Giáo dục*, 109, 7–10.
- Hoàng Gia Trang. (2016). *Biện pháp hỗ trợ tư vấn định hướng nghề nghiệp cho học sinh phổ thông*. *Tạp chí Giáo dục*, 376(2), 14–17.
- Jeynes, W. H. (2005). *Effects of parental involvement and family structure on academic achievement*. *Marriage & Family Review*, 37(3), 99–116.
- Nguyễn Ngọc Tài, & Hồ Phụng Hoàng Phoenix. (2013). *Tổ chức tư vấn hướng nghiệp cho nhóm lớn học sinh cấp trung học cơ sở*. Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội – Dự án VVOB/Vietnam.
- Phan Văn Kha. (2012). *Giáo dục hướng nghiệp và phân luồng trong giáo dục phổ thông ở Việt Nam*. Nhà xuất bản Đại học Quốc gia Hà Nội.
- Savickas, M. L. (2013). *Career construction theory and practice*. *Journal of Career Development*.
- Super, D. E. (1980). *A life-span, life-space approach to career development*. *Journal of Vocational Behavior*, 16(3), 282–298.
- Dương Giáng Thiên Hương, & Nguyễn Thị Thanh Trà. (2020). *Thực trạng hoạt động tư vấn hướng nghiệp cho học sinh cuối cấp trung học cơ sở hiện nay*. *Tạp chí Khoa học Trường Đại học Sư phạm Hà Nội*.